

Målnummer: M1377-15**Avdelning:** 6**Avgörandedatum:** 2015-10-14

Rubrik: Utdömande av vite ----- En miljönämnd har yrkat att vite ska dömas ut mot ett bolag som inte följt ett föreläggande. Föreläggandet har delgetts med metoden särskild delgivning med juridisk person (29 § delgivningslagen) och har vunnit laga kraft. Bolaget har invänt mot yrkandet att föreläggandet inte nått bolagets ledning pga ägarbyte alternativt att personal på plats inte förstått ärendet. MÖD fann att det inte fanns hinder mot att delge föreläggande med särskild delgivning med juridisk person. Vidare gäller att, till skillnad från vad som gäller för fysiska personer, kravet på faktisk kännedom om vitesföreläggande inte för delgivning med aktiebolag.

Lagrum:

- 2 § lagen (1985:206) om viten
- 29 § delgivningslagen (2010:1932)

Rättsfall:

REFERAT

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-01-22 i mål nr M 3879-14, bilaga A

KLAGANDE
Miljönämnden i Helsingborgs stad
251 89 Helsingborg

MOTPART
Annars i Hbg AB, 556792-0219
Norra Storgatan 15
252 20 Helsingborg

SAKEN
Ansökan om utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljönämnden i Helsingborgs kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska döma ut vite i enlighet med nämndens ansökan.

Annars i Hbg AB (bolaget) har förelagts att yttra sig över överklagandet, med upplysning om att målet kan komma att avgöras i befintligt skick om inget svar kommer inom den angivna tiden. Bolaget har fått del av föreläggandet, men inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har vidhållit vad som tidigare anförts och tillagt i huvudsak följande. Den nu överklagade domen avser ett föreläggande mot en juridisk person. Bolaget har delgetts genom särskild delgivning med juridisk person. Delgivningsförfarandet uppfyller kraven i delgivningslagen. Kravet på att mottagaren även ska ha fått personlig kännedom om beslutet avser endast fysiska personer, inte juridiska.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Ett vitesföreläggande ska enligt 2 § lagen (1985:206) om viten (viteslagen) delges adressaten. Det innebär att beslutet ska ges till kända på något av de sätt som anvisas i delgivningslagen (2010:1932). Enligt 1 § andra stycket delgivningslagen gäller lagen om inte något annat föreskrivs i lag eller annan författning. Varken viteslagen eller miljöbalken innehåller några bestämmelser som anger vilka delgivningssätt som får användas. Delgivningslagen stadgar dock i 4 § andra stycket att delgivning inte får ske på ett sätt som är olämpligt med hänsyn till omständigheterna i delgivningsärendet.

Det aktuella vitesföreläggandet har delgetts genom särskild delgivning med juridisk person.

I förarbetena till den ändring i delgivningslagen genom vilken bestämmelserna om särskild delgivning med aktiebolag (sedermera särskild delgivning med juridisk person) infördes konstaterades att det inom rättsväsendet är väl känt att delgivning med juridiska personer ofta skapar problem som tar både tid och resurser i anspråk. Mot denna bakgrund ansåg regeringen det finnas ett stort behov av effektivare delgivningsmetoder för delgivning med juridiska personer (prop. 1996/97:132 s. 15).

Vidare konstaterades att ett aktiebolag enligt aktiebolagslagen har en skyldighet att anmäla en korrekt postadress till aktiebolagsregistret, samt att genast anmäla eventuella ändringar av denna. Som en följd av detta ansågs det rimligt att ett aktiebolag självt får stå risken om det försummat att anmäla rätt adress, samt att det är ett rimligt krav att företrädare för bolaget med jämna mellanrum bevakar inkommande post. Det framhölls särskilt att höga krav på den inre organisationen kan ställas på gällande aktiebolag. Regeringen ansåg mot denna bakgrund det möjligt att utforma bestämmelserna så att delgivning med aktiebolag kan hanteras på ett effektivt sätt samtidigt som de aktiebolag som sköts seriöst inte riskerar att drabbas av några oväntade och oskäliga konsekvenser. Regeringen framhöll också att behovet av en effektiv delgivning är som störst vid sådana handlingar som inleder ett förfarande. Någon begränsning av vilka handlingar som kan delges på detta sätt uppställs därför inte. Delgivningssättet ska enligt förarbetena kunna användas för delgivning av alla slags handlingar, även stämningsansökningar och andra handlingar genom vilka ett förfarande inleds. (Prop. 1996/97:132 s. 17 f. och 25 samt prop. 2009/10:237 s. 155 och 158.)

I 30 § delgivningslagen stadgas att delgivning har skett inom två veckor från det att handlingen skickades, om det inte med hänsyn till omständigheterna framstår som osannolikt att handlingen kommit fram inom denna tid. Som exempel på sådana omständigheter angavs i förarbetena att delgivningshandlingen eller meddelandet om delgivningsförsändelsen kommer i retur med påskrift av postbefordringsföretaget att adressaten är okänd på angiven adress, eller att någon som företräder bolaget hör av sig med anledning av meddelandet och anmäler att bolaget inte fått själva delgivningsförsändelsen (prop. 1996/97:132 s. 29).

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning.

Det bolag mot vilket aktuellt vitesföreläggande riktar sig - Annars i Hbg AB - är ett aktiebolag, varför krav kan ställas på att bolaget har anmält korrekt adress samt regelbundet bevakar denna. I detta fall är de formella krav som anges i

29 § delgivningslagen för särskild delgivning med juridisk person uppfyllda. Mot bakgrund av syftet med införandet av denna delgivningsform och särskilt med beaktande av det ansvar som åvilar företrädare för ett aktiebolag finner Mark- och miljööverdomstolen att vad bolaget anfört i mark- och miljödomstolen om att ägarbyte gjorts samt att personal på plats möjligen inte förstått ärendet inte utgör skäl för att bolaget inte ska anses delgivet med särskild delgivning med juridisk person. Inte heller i övrigt har några omständigheter framkommit som skulle kunna medföra att det framstår som osannolikt att handlingen kommit fram eller att delgivningsformen i detta fall skulle vara olämplig.

Mark- och miljööverdomstolen har i tidigare mål (M 12019-14 m.fl.) i en liknande situation konstaterat att utöver en korrekt delgivning enligt reglerna för delgivning med juridisk person hade det förekommit kontakter mellan bolaget och den myndighet som utfärdat vitesföreläggandet. Domstolen konstaterade i det målet att bolaget därför utöver att vara formellt delgivet också kunde antas ha fått kännedom om föreläggandet. Därför saknades skäl att avslå ansökan om utdömande av vite.

I detta mål konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att, till skillnad från vad som gäller för fysiska personer, kravet på faktisk kännedom om vitesföreläggande inte gäller för delgivning med aktiebolag. Oavsett om bolaget faktiskt kände till föreläggandet eller inte, saknas därför grund för att avslå ansökan om utdömande av vite.

Mark- och miljödomstolens dom ska därför undanröjas och målet visas åter till domstolen för prövning av om övriga förutsättningar för utdömande av vite föreligger.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, bilaga B

Överklagande senast 2015-11-11

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Anna Tiberg, tekniska rådet Anna-Lena Rosengardten, hovrättsrådet Mikael Hagelroth, referent, samt hovrättsrådet Peder Munck.

Föredragande har varit Vilma Herlin.

BILAGA A

VÄXJÖ TINGSRÄTT, MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN, DOM

SÖKANDE

Helsingborgs stad, Miljönämnden
251 89 Helsingborg

MOTPART

Annars i Hbg AB, 556792-0219
Norra Storgatan 15
252 20 Helsingborg

SAKEN

Ansökan om utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan.

BAKGRUND

Den 18 mars 2014 förelade miljönämnden i Annars Hbg AB (Bolaget) att senast en månad efter delfåendet av beslutet vidta följande åtgärder.

1. Utredda och till miljönämnden redovisa hur en ljudsluss kan utformas eller vilka andra åtgärder som kan vidtas så att ljudnivån från musiken inne på Mogwai inte överskrider 55 dB(A) och 75 dB(A) maximal nivå vid fasaden på X, när entrédörren till lokalen är öppen för in- och utpassage.
2. Redovisa kostnaden för föreslagna bullerreducerande åtgärder enligt punkt 1 till miljönämnden.
3. Redovisa en oberoende utredning som genom beräkning eller mätning visar effekterna av de föreslagna åtgärderna enligt punkt 1 och som visar att ovan angivna ljudnivåer vid fasaden underskrids. För eventuella beräkningar ska en erfaren akustikfirma med erforderlig kompetens anlitas och för eventuella ljudnivåmätningar ska en ackrediterad akustikfirma anlitas.

Var och en av punkterna i föreläggandet förenades med ett löpande vite om 10 000 kronor för varje kalendermånad som förflutit utan att föreläggandet följts.

Förevarande mål avser tidsperioden 23 augusti - 23 september 2014. Miljönämnden har väckt talan om utdömande av vite avseende ytterligare två perioder, 21 juni - 21 juli 2014 samt 22 juli - 22 augusti 2014, vilka yrkanden handläggs i denna domstols mål M 3806-14 respektive M 3808-14.

YRKANDEN M.M.

Miljönämnden i Helsingborg har yrkat att mark- och miljödomstolen utdömer det förelagda vitet om sammanlagt 30 000 kronor mot Bolaget. Yrkandet avser samtliga föreläggandets punkter och avser perioden 23 augusti 2014 till och med den 23 september 2014.

Till grund för yrkandet har i huvudsak följande anförts. Nämnda föreläggande delgavs Annars i Hbg AB genom särskild delgivning med juridisk person, eftersom försök med vanlig delgivning misslyckats. Delgivningskvitto skickades ut samtidigt som beslutet redan den 18 mars 2014, men något delgivningskvitto returnerades aldrig till miljönämnden. Beslutet skickades därför på nytt den 6 maj 2014 och ett kontrollmeddelande skickades följande arbetsdag den 7 maj 2014. Beslutet har således delgetts med metoden särskild delgivning med juridisk person den 20 maj. Beslutet har inte överklagats och vann följaktligen laga kraft den 10 juni 2014. De aktuella åtgärderna skulle ha varit vidtagna senast den 20 juni 2014. Bolaget har emellertid inte lämnat någon redovisning till miljönämnden enligt beslutspunkterna 1-3 i nämndens beslut. Förelagt vite bör i dessa delar därför dömas ut.

Annars i Hbg AB har delgivit ansökan och har i målet avgivit yttrande av den 3 november 2014 innehållande i sammandrag följande. Bolaget fick ett delegationsbeslut den 18 mars 2014 av miljönämnden i Helsingborgs stad. Tyvärr nåddes inte Bolagets ledning av beslutet. Detta kan ha berott på att ett ägarbyte gjorts under sommaren och att den ägare som då lämnade företaget hade en viktig roll i företaget när det gällde att förbättra bullermiljön och att förbereda en ansökan om förlängd öppettid. En annan möjlig förklaring kan vara att operativ personal på plats inte förstått ärendet. Bolaget blev mycket överraskat när det den 25 september 2014 fick två ansökningar om utdömande av löpande vite. Telefonkontakt togs med nämnden, vilken meddelade att en tredje ansökan var postad; den ankom till bolaget den 3 oktober 2014.

De av nämnden förelagda åtgärderna har initierats långt innan ansökningarna om vite kom till bolagets kännedom. Det beror på att etablissemanget Mogwai planerade att ansöka om förlängd öppettid och insett att även detta kräver

åtgärder för att minimera olägenheter för grannarna. Bolaget har sedan den 13 mars 2014 arbetat efter följande åtgärdsplan.

1. Den 13 mars träffas bolaget representant för hyresvärden Diligentia för diskussion om bullerdämpande åtgärder såsom ljudsluss, markiser mot grannars fasad och inglasning av terrass, allt detta beroende på det domslut av den 4 december 2013 som krävde att Annars i Hbg AB skulle ta fram prisbilden för bullerdämpande åtgärder och ljudmätning av ackrediterad akustikfirma.
2. I slutet av mars 2014 kontaktas ackrediterad akustikfirma X från ÅF-konsult för planering av ljudmätning. Vid ett andra möte förklarar sig X beredd att utföra uppdraget men att så kan ske först i september 2014.
3. I april/maj tar bolaget in offert från Duo Fasad AB samt från Perstorps Persienn AB gällande bullerdämpande åtgärder. Även ljudsluss med tillhörande justering av nödutgångar diskuterades.
4. I avvaktan på ackrediterad ljudmätning i september installerades i mars en limitor på ljudanläggningen vilket innebär att discjockeyn har en uppåt begränsad ljudvolym att tillgå.
5. I avvaktan på ljudmätning av ackrediterad konsult har två andra ljudmätningar (dock med certifierad mätutrustning) utförts vid två tillfällen, i maj respektive oktober 2014. Mätningarna utfördes vid helger och visade att Mogwai varken var den enda eller den största bullerkällan i området.

Annars i Hbg AB:s inställning sammanfattas enligt följande:

1. Annars i Hbg AB har arbetat med en egen åtgärdsplan sedan den 13 mars 2014. Planen uppfyller väl de krav nämnden ställt utom att den inte kommit till miljönämndens kännedom. Ett besök hos Mogwai visar att det i skrivande stund finns en färdig ljudsluss och en fungerande ljudbegränsare.
2. Ett orimligt vite för att Annars i Hbg AB inte haft tillräckligt bra rutiner för sin hantering av post och därmed missat delegationsbeslut då företaget på eget initiativ har haft en plan och arbetat aktivt efter densamma.
3. Orimligt att utdöma vite för tre punkter som är beroende av varandra och som rimligen kan betraktas som en punkt.
4. Orimligt att tre ansökningar anländer under en veckas tid från och med den 25 september t o m den 3 oktober.
5. Annars i Hbg AB har på inget sätt försökt att undvika kontakt med miljönämnden. Bolaget har varit i kontakt med nämnden i andra ärenden (oanmälda inspektioner av verksamheten) men nämndens representanter har inte vid något tillfälle gjort bolaget uppmärksam på att man förväntar sig ett svar på ett delegationsbeslut.

Bolaget har åberopat en mailväxling med X, en offert från AB Perstorps Persienn, en planritning och tillhörande produktblad för Pilkingtonprodukter samt ett intyg angående installation av ljudnivåbegränsare.

Miljönämnden i Helsingborgs stad har därefter yttrat sig och vidhållit yrkandet om utdömande av vite. Nämnden anser att Bolagets bristande rutiner vid ägarbytet inte kan anses vara en omständighet som gör att någon särskild hantering skulle vara påkallad.

DOMSKÄL

Annars i Hbg AB får anses ha invänt mot miljönämndens yrkande i första hand att talan skall ogillas på grund av att det föreläggande på vilket talan grundas inte har kommit behörig person inom bolaget till del och i andra hand att det yrkade vitet skall jämkas, dels för att bolaget företagit en sådan utredning som

föreläggandet avser och blott icke ingivit den till nämnden, dels för att det fordrade vitet är oproportionerligt i förhållande till överträdelsen, till föreläggandets betydelse och till att det kommit att avse tre tidsperioder men kommit bolaget till del först genom ansökningar om vitets utdömande, vilka kommit till bolaget inom en veckas tid.

Mark- och miljödomstolen prövar först om bolaget har fog för förstahandsinvändningen.

Ett vitesföreläggande ska enligt 2 § lagen (1985:206) om viten (viteslagen) delges adressaten. Det innebär att beslutet ska ges till kända på något av de sätt som anvisas i delgivningslagen (2010:932). Av 1 § andra stycket delgivningslagen framgår att lagen gäller om inte något annat föreskrivits i annan författning. Varken viteslagen eller miljöbalken innehåller några bestämmelser som anger vilka delgivnings sätt som får användas. Det finns därmed inget uttryckligt hinder mot att delge ett vitesföreläggande enligt miljöbalken genom särskild delgivning med juridisk person.

Av 29 § delgivningslagen följer att särskild delgivning med juridisk person får användas av en myndighet om ett försök till vanlig delgivning eller förenklad delgivning har misslyckats i samma delgivningsärende eller ett sådant delgivningsförsök bedöms som utsiktslöst. Enligt 16 § delgivningslagen sker vanlig delgivning genom att handlingen som ska delges skickas eller lämnas till delgivningsmottagaren, som enligt 13 § är någon av de personer som har rätt att företräda den juridiska personen. Enligt sistnämnda bestämmelse är förutom de som har rätt att företräda den juridiska personen, även den verkställande direktören rätt delgivningsmottagare. Av det nämnden uppgivit får anses framgå, att en korrekt delgivning av föreläggandet skett.

Emellertid anses krävas för att ett förelagt vite skall kunna utdömas ej blott att en korrekt delgivning ha skett utan även att adressaten därigenom eller på annat sätt skall ha fått faktisk kännedom om föreläggandet (se Viteslagstiftningen. En kommentar. Rune Lavin, andra upplagan s. 67). I fråga om kungörelsedelgivning med fysisk person finns denna princip fastslagen i rättspraxis genom Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 25 juli 2013 (M 3768-13), vari vitesansökan avslagits med hänsyn till att det inte visats att föreläggandets adressat erhållit sådan kännedom om föreläggandet som krävs för att vitet skall kunna krävas ut. Frågan är nu om de därigenom fastslagna principerna kan tillämpas även i detta mål.

I förevarande fall rör det sig om särskild delgivning med juridisk person. Lika lite som vid kungörelsedelgivning kan av själva delgivningsförfarandet slutas att adressaten fått faktisk kännedom om det delgivna föreläggandet. Mark- och miljödomstolen finner inte att det förhållandet att adressaten här är en juridisk person och näringsidkare påkallar någon annan bedömning än den som gjorts i det ovannämnda fallet, utan att samma bedömningsgrunder bör kunna tillämpas även i detta mål.

Det framstår inte som en orimlig uppgift att föreläggandet inte nått behörig firmatecknare eller VD i bolaget. Det är uppenbart att bolaget varit medvetet om att miljönämnden haft intresset riktat mot bolagets verksamhet och särskilt bullerfrågan, men detta förhållande innebär inte att bolaget haft skäl att anta att just ett sådant föreläggande som det som utgör grund för talan skulle riktas mot bolaget. Det saknas skäl att ifrågasätta uppgiften att bolaget avser att ansöka om utvidgade öppettider. Om sålunda det finns skäl att utgå från att bolaget önskar bibehålla och även utvidga verksamheten framstår det som irrationellt att bolagets skulle försöka undandra sig kontakter med nämnden. Då det sålunda inte visats att bolagets ställföreträdare varit medveten om vilka åtgärder som nämnden krävt och inte heller att nämnden avsett att rikta ett föreläggande mot bolaget samt då det inte förebragts skäl att anta att bolagets ställföreträdare avsiktligt hållit sig undan kan Annars i Hbg B inte anses ha fått sådan kännedom om föreläggandet som krävs för att vitet skall kunna dömas ut.

Miljönämndens talan skall således ogillas.

Vid denna utgång saknas skäl att pröva om övriga förutsättningar för vitets utdömande föreligger.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV426)

Överklagande senast den 12 februari 2014.

Carl-Göran Heden Bruno Bjärnborg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnborg. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Scholz.

Sökord: Vite; Särskild delgivning; Juridisk person; Aktiebolag

Litteratur:
